

økonomi og
indenrigsministeriet

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Telefon 72 28 24 00
Fax 72 28 24 01
oim@oim.dk
www.oim.dk

Finanstilsynet
finansstilsynet@ftnet.dk

cc.:
hbj@ftnet.dk
aba@ftnet.dk

Sagsnr.
2014 - 21373

Svar på høring vedrørende bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder

Doknr.
197628

Finanstilsynet har ved e-mail af 25-11-2014 anmodet Økonomi- og Indenrigsministeriet om eventuelle bemærkninger til den omhandlede høring.

Dato
05-01-2015

Det meddeles herved, at Økonomi- og Indenrigsministeriet ikke har bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen
Emilie Stæhr Hansen

Henrik Bruun Johannessen (FT)

Fra: 1 - KFST Center for policy og lovforberedende arbejde (KFST) <pol@kfst.dk>
Sendt: 8. december 2014 13:06
Til: Henrik Bruun Johannessen (FT)
Cc: Signe Kristine Salling
Emne: SV: Høring vedrørende bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder

Kære Henrik Bruun Johannessen,

Finanstilsynet har ved e-mail af 25. november 2014 anmodet Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om eventuelle bemærkninger til den omhandlede høring.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har ingen bemærkninger til bekendtgørelsen og vejledningen.

Med venlig hilsen

Maria Magelund Madsen

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen/
Danish Competition and Consumer Authority
Direkte +45 4171 5201
E-mail mcm@kfst.dk

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf. +45 4171 5000

Vi arbejder for velfungerende markeder.

Fra: Henrik Bruun Johannessen (FT) [<mailto:HBJ@FTNET.DK>]

Sendt: 25. november 2014 16:32
Til: Henrik Bruun Johannessen (FT)
Cc: Annette Bjaaland Andersen (FT)
Emne: Høring vedrørende bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder

Til myndigheder og organisationer, der fremgår af vedlagte høringsliste

Finanstilsynet sender herved vedlagte udkast til bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder og den tilhørende vejledning i høring.

Finanstilsynet skal anmode om eventuelle bemærkninger til bekendtgørelsen og vejledningen senest 5. januar 2015.

Med venlig hilsen

Henrik Bruun Johannessen

chefkonsulent

Kontor for forbrugerspørgsmål og finansielle formidlere

FINANSTILSYNET

Århusgade 110, 2100 København Ø
Tlf.: +45 33 55 82 82 / Fax: +45 33 55 82 00
Direkte tlf.: +45 33 55 82 47
<mailto:hbj@finet.dk>
www.finanstilsynet.dk

Henrik Bruun Johannessen (FT)

Fra: Diane Svanholm Kvist <dsk@kfst.dk>
Sendt: 15. december 2014 10:20
Til: Henrik Bruun Johannessen (FT)
Cc: Annette Bjaaland Andersen (FT)
Emne: SV: Høring vedrørende bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder

Forbrugerombudsmandens sag 14/12614

Kære Henrik Bruun Johannessen

Tak for e-mail af 25. november 2014, hvor Finanstilsynet sender udkast til ny bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder og tilhørende vejledning i høring.

Vi har på forespørgsel fået oplyst telefonisk, at indholdet af den nuværende § 35, stk. 2, ikke går igen i den nye bekendtgørelses tilsynsbestemmelse, da dette vil være overflødigt som følge af, at det er Finanstilsynets faste praksis at indhente en redegørelse fra virksomheden inden der træffes afgørelse i en sag.

Forbrugerombudsmanden har ikke herudover bemærkninger til udkastet til ny bekendtgørelse eller tilhørende vejledning.

Med venlig hilsen
På Forbrugerombudsmandens vegne

Diane Svanholm Kvist
Procedør, specialkonsulent
Direkte tlf.: 4171 5077
E-mail: dsk@kfst.dk

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf. +45 4171 5151

Fra: Henrik Bruun Johannessen (FT) [<mailto:HBJ@FTNET.DK>]
Sendt: 25. november 2014 16:32
Til: Henrik Bruun Johannessen (FT)
Cc: Annette Bjaaland Andersen (FT)
Emne: Høring vedrørende bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder

Til myndigheder og organisationer, der fremgår af vedlagte høringsliste

Finanstilsynet sender herved vedlagte udkast til bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder og den tilhørende vejledning i høring.

Finanstilsynet skal anmode om eventuelle bemærkninger til bekendtgørelsen og vejledningen senest 5. januar 2015.

Med venlig hilsen
Henrik Bruun Johannessen
chefkonsulent
Kontor for forbrugerspørgsmål og finansielle formidlere

Henrik Bruun Johannessen (FT)

Fra: Claus Ryde <clr@fanet.dk>
Sendt: 23. december 2014 10:29
Til: Henrik Bruun Johannessen (FT)
Emne: SV: Høring vedrørende bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder

docId: http://ftp12.ftnet.dk/app/captia/DOK976877
SJ: 1

FA takker for høringen om bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder.

FA har ikke bemærkninger til bekendtgørelsen og henviser til brancheorganisationernes høringssvar.

Med venlig hilsen

Claus Ryde
Juridisk konsulent
clr@fanet.dk

Telefon: +45 3391 4700
Direkte: +45 3338 1614

Finanssektorens Arbejdsgiverforening

Amaliegade 7
1256 København K

Besøg os på www.fanet.dk og abonnér på [vores nyhedsmail](#)

Fra: Henrik Bruun Johannessen (FT) (<mailto:HBJ@FTNET.DK>)
Sendt: 25. november 2014 16:32
Til: Henrik Bruun Johannessen (FT)
Cc: Annette Bjaaland Andersen (FT)
Emne: Høring vedrørende bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder

Til myndigheder og organisationer, der fremgår af vedlagte høringsliste

Finanstilsynet sender herved vedlagte udkast til bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder og den tilhørende vejledning i høring.

Finanstilsynet skal anmode om eventuelle bemærkninger til bekendtgørelsen og vejledningen senest 5. januar 2015.

Med venlig hilsen

Henrik Bruun Johannessen

chefkonsulent

Kontor for forbrugerspørgsmål og finansielle formidlere

FINANSTILSYNET

Århusgade 110, 2100 København Ø
Tlf.: +45 33 55 82 82 / Fax: +45 33 55 82 00
Direkte tlf.: +45 33 55 82 47
hbj@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

Finanstilsynet
Kontor for forbrugerspørgsmål og finansielle formidlere
Århusgade 110
2100 København Ø
Att.: Chefkonsulent Henrik Bruun Johannessen

Pr. email: HBJ@ftnet.dk

5. januar 2015

Høring vedrørende udkast til bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder og den tilhørende vejledning

Tak for muligheden for at kommentere udkastene.

Vi har ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Ole Steen Jørgensen
chefkonsulent

FSR – danske revisorer
Kronprinsessegade 8
DK - 1306 København K

Telefon +45 3393 9191
fsr@fsr.dk
www.fsr.dk

CVR. 55 09 72 16
Danske Bank
Reg. 4183
Konto nr. 2500102295

Erhvervs- og Vækstministeriet
Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø

hbj@ftnet.dk

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 5. januar 2015
SAGSNR.: 2014 - 3667
ID NR.: 327823

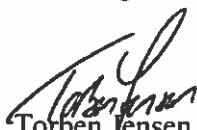
Høring - udkast til bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder

Ved e-mail af 26-11-2014 har Finanstilsynet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Advokatrådet støtter forslaget i bekendtgørelsens § 8, stk. 4, om, at den finansielle virksomhed skal oplyse om, at rådgivningen ikke er uvildig, da dette er i tråd med Advokatrådets anbefalinger i retssikkerhedsprogrammet fra 2009, pkt. 2.1.

Advokatrådet har ikke yderligere bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

~~6979-0020~~
122-0020

DANMARKS
NATIONALBANK

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø
Att.: Henrik Bruun Johannesen

KAPITALMARKEDS-
AFDELINGEN
Telefon: 3363 6101

Havnegade 5
1093 København K
Telefon: 3363 6363

www.nationalbanken.dk
kma@nationalbanken.dk

Sagsnr.: 142088
Dokumentnr.: 1379852

18. december 2014

Svar på høring om bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder – indførelse af udbetalingskrav ved boligkøb

Finanstilsynet har sendt udkast til ændring af bekendtgørelsen om god skik for finansielle virksomheder og den tilhørende vejledning i høring. Ændringerne indebærer bl.a., at der indføres et krav om, at pengeinstitutterne skal sikre, at låntagere erlægger en passende udbetaling af købesummen ved køb af ejer- eller fritidsbolig (bekendtgørelsens § 20, stk. 3). Af vejledningen fremgår det, at dette udbetalingskrav som udgangspunkt vil være 5 pct.

Nationalbanken finder, at udbetalingskravet er et positivt initiativ, der understøtter fornuftige rammebetingelser for pengeinstitutter og låntagere. Med et fast udbetalingskrav sikres husholdninger og pengeinstitutter alt andet lige en lille buffer mod boligprisfald. Det kræver dog, at kravet er normdannende, så egenbetalingen også finder sted i praksis, dvs. at udbetalingskravet ikke generelt kan fraviges for de berørte husholdninger, og at låntagere ikke i stor stil anvender anden finansiering i stedet, herunder pantebreve. Nationalbanken bemærker, at det ikke er muligt at belyse med eksisterende data, i hvilket omfang en udbetaling på 5 pct. faktisk finder sted.

Det bør ikke forventes, at et udbetalingskrav på 5 pct. kan begrænse en overoptimistisk bolig efterspørgsel nævneværdigt.

Med venlig hilsen

Jens Lundager

Finanstilsynet
Arhusgade 110
2100 København Ø.

Att.: Henrik Bruun Johannessen

Sendt til: hbj@ftnet.dk

Postboks 1140
DK-1010 København K
Tlf. 45 82 15 91
Fax 45 41 15 90
e-mail daf@shareholders.dk

5. januar 2015

Udkast til bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder og den tilhørende vejledning

Finanstilsynets høring af 25. november 2014, j.nr. 122-0020.

Dansk Aktionærforening finder, at ændringen af § 8, stk. 4 er en klargørelse af de faktiske forhold og derfor positiv for forbrugerne.

Dansk Aktionærforening havde dog hellere set en ændring, så det blev pålagt de finansielle virksomheder, når de anvender betegnelsen "rådgivning" at give egentlig rådgivning, det vil sige anbefalinger, vejledninger, information og vurderinger knyttet til kundens situation, behov og ønsker.

At give tilladelse til at bruge betegnelsen rådgivning til anbefalinger og vejledninger (§ 8, stk. 1), der kun er knyttet til de produkter den finansielle virksomhed udbyder, er uheldigt.

Den form for aktivitet er ikke rådgivning, men salgsarbejde.

Udover dette har Dansk Aktionærforening ingen bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen
Dansk Aktionærforening

Klaus Struwe
Politisk konsulent

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø
Att.: Henrik Bruun Johannessen

Sendt pr. e-mail til hbj@finet.dk

Dato: 5. januar 2015
Vores ref.: SAG-2012-04786

355 - Høring vedrørende bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder

Den danske Fondsmæglerforening takker for modtagelsen af ovennævnte høring.

Fondsmæglerforeningen finder den skærpede pligt til at rådgive om skattemæssige konsekvenser af rådgivningen i udkastets § 13 meget betænkelig, idet der kan være tale om rådgivning af køb af forskellige og meget komplekse produkter.

En pligt for fondsmæglerselskaber til at rådgive om skattemæssige forhold, kan give kunderne en falsk tryghed, idet en sådan rådgivning aldrig vil kunne træde i stedet for en konkret skattemæssig beregning foretaget af den pågældendes revisor. Der bør i stedet ved rådgivning om mere komplekse produkter indsættes en mulighed for, at det enkelte fondsmæglerselskab kan orientere kunden om, at på grund af produkternes art, bedes kunden søge individuel skatterådgivning hos sin revisor.

Endelig anbefaler Fondsmæglerforeningen, at der i bekendtgørelsens § 39 om Finanstilsynets mulighed for at udstede påbud i henhold til bekendtgørelsen indsættes en bestemmelse svarende til den nugældende § 35, stk. 2, således at det fremgår direkte af bekendtgørelsen, at Finanstilsynet har pligt til at foretage partshøring, forinden der udstedes et påbud.

Med venlig hilsen

Den danske Fondsmæglerforening

Lene Bech McCormick
Sekretariatschef, advokat

Den danske Fondsmæglerforening

Børsen
1217 København K
Telefon 3374 6000
Telefax 3374 6001
www.fondsmæglerforeningen.dk

**FONDSMÆGLER
FORENINGEN**

Finanstilsynet
Århusgade 110
2100 København Ø

5. januar 2015

Att. Henrik Bruun Johannessen

Bemærkninger til ændring af bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder

Vi har den 25. november 2014 modtaget forslag til ændring af bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder, som vi har enkelte bemærkninger til.

Almindelige forretningsbestemmelser

Det fremgår af § 6, stk. 2, at vilkår, der indgår i aftalen, kan fremgå ved en henvisning til separate dokumenter, herunder den finansielle virksomheds almindelige forretningsbetingelser. Af vejledningen til § 6 fremgår det som supplement hertil, at den finansielle virksomhed har mulighed for alene at stille sine almindelige forretningsbetingelser til rådighed på selskabets hjemmeside.

I § 6, stk. 3 fremgår det imidlertid, at vilkår om ændringer i løbende kundeforhold af renter, bidrag eller andet vederlag skal være klart fremhævet i aftalen. Finanstilsynet bedes bekræfte, at vilkår om fx ændring af bidragssats er tilstrækkeligt klart fremhævet i selve aftalen, hvis det fremgår i selve det underskrevne aftaledokument, at bidraget kan ændres, og at de nærmere vilkår herom fremgår i de almindelige forretningsbetingelser, som evt. alene er tilgængelige på institutternes hjemmesider.

Vi forudsætter, at der ikke herudover vil være krav om, at teksten skal fremstå med skrifttyper, der afviger fra den øvrige tekst i fx pantebrevet.

Forudgående varsel

Af § 6, stk. 4 fremgår det, at varsel om ændringer til ugunst for kunden skal varsles tre måneder forinden, medmindre ændringerne er begrundet i udefrakommende forhold, som den finansielle virksomhed ikke har indflydelse på. Formuleringen findes også i den eksisterende god skik-bekendtgørelse.

Af kreditaftalelovens § 9, stk. 3 og 4 fremgår det, at

"Stk. 3. Kreditgiveren og forbrugeren kan i kreditaftalen fastsætte, at oplysninger efter stk. 1 og 2 gives til forbrugeren med jævne mellemrum i de tilfælde, hvor

- 1) ændringen i debitorrenten skyldes en ændring i en referencesats,
- 2) den nye referencesats er gjort tilgængelig for offentligheden på passende vis og
- 3) oplysninger om den nye referencesats også er tilgængelige hos kreditgiveren.

Stk. 4. Ved refinansiering af variabelt forrentede lån med pant i fast ejendom, der ydes på baggrund af obligationsudstedelse, kan underretning om en ændring i debitorrenten efter stk. 1 og 2 ske, efter at ændringen er trådt i kraft."

Vi foreslår en præcisering, så det enten i bekendtgørelsen eller i vejledningen fremgår, at ændringer af renten, som skyldes ændring i en referencesats eller refinansiering af variabelt forrentede lån, der sker på baggrund af obligationsudstedelse, alene skal varsles/meddeles i henhold til kreditaftalelovens § 9, stk. 3 og 4.

Betingelser for opsigelse af aftalen

I § 6, stk. 4, 4. pkt. fremgår, at det skal fremgå af varslet under hvilke betingelser kunden kan opsiges aftalen. Af vejledningen hertil fremgår ligeledes, betingelserne skal gives i hovedtræk. Finanstilsynet bedes bekræfte, at der er tale om meget overordnede oplysninger samt, at instituttet i øvrigt kan henvise til pantebrevets bestemmelser om opsigelse/indfrielse.

Begrundelse for at ændre i renter, bidrag eller andet vederlag

Vi har noteret os, at det fortsat er muligt at angive f.eks. markedsmæssige forhold som anledning til ændringer, når der tillige er indsat eksempler på, hvad begrebet kan dække over. Dette tilgodeser realkreditinstitutternes behov for at have en mulighed for ændringer i de oftest meget langvarige låneaftaler, uden at det er muligt udtømmende på forhånd at angive de præcise omstændigheder, der kan udløse en ændring.

Ikke uafhængig rådgivning

Det fremgår, at § 8, stk. 4 er indsat som følge af anbefalingen i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens analyse af "Konkurrencen på bankmarkedet for privatkunder" fra 2013. Anbefalingen i analysen er, at det synliggøres overfor forbrugeren, at bankekspedienter kun vejleder i og sælger bankens egne og eventuelle samarbejdspartneres produkter.

Som § 8, stk. 4 er formuleret, fremstår det som to selvstændige oplysningskrav, dels at rådgivningen ikke er uafhængig og dels at rådgivningen kun omfatter de produkter, som den finansielle virksomhed udbyder. Vi foreslår derfor, at § 8, stk. 4 og den tilhørende tekst i vejledningen formuleres i overensstemmelse med anbefalingen, således at det, der skal oplyses, er, at rådgivningen kun omfatter de produkter, som den finansielle virksomhed udbyder.

Tilføj eksempler

I vejledningen til § 13, stk. 2 foreslår vi, at der indsættes eksempler på tilfælde, hvor optagelse af lån vil afskære eller begrænse en kundes muligheder for at modtage offentlige tilskud.

Vi ser frem til at høre Finanstilsynets vurdering af vores forslag samt bekræftelse af vores antagelser.

Med venlig hilsen

Marie Lund Bendtsen

Finanstilsynet
Aarhusgade 110
2100 København Ø
Att. Henrik Bruun Johannessen

Realkreditforeningens høringssvar angående bekendtgørelse samt vejledning om god skik

Under henvisning til Tilsynets mail af 25. november 2014 fremsender jeg hermed Realkreditforeningens bemærkninger til de forelagte udkast til henholdsvis bekendtgørelse om god skik og vejledning hertil.

Indledningsvis bemærkes, at vi lægger afgørende vægt på at sikre robustheden i realkreditsystemet - til gavn for såvel kunderne som for samfundet.

Derfor er det vigtigt, at realkreditinstitutterne har mulighed for at navigere og tilpasse deres adfærd, når markedsforholdene ændrer sig. Det er afgørende, at investorer og ratingbureauer har tillid til institutternes handlekraft og manøvre muligheder, så realkrediten løbende kan tiltrække investorer til obligationerne, og dermed sikre at danskerne også i fremtiden kan realkreditfinansiere fast ejendom til konkurrencedygtige priser.

§ 1, stk. 4

I § 1, stk. 4 fastsættes, at § 6, stk. 3 og 4 (om adgangen til at varsle ændringer i bidragssatser) finder anvendelse på erhvervsmæssige kundeforhold, medmindre andet er individuelt aftalt. Vejledningen giver imidlertid ikke retningslinjer for forståelsen af "individuelt aftalt". Vi forudsætter, at en bestemmelse herom i fx. de almindelige forretningsbetingelser, som er en del af den samlede lånepakke, er tilstrækkelig til at opfylde betingelsen. Låntyper og forretningsbetingelser kan desuden jf. vejledningen til § 6 "stilles til rådighed på selskabets hjemmeside".

§ 6, stk. 3 og 4 om adgangen til at varsle prisændringer

Ændringerne af § 6, stk. 3 og 4 om adgangen til at varsle ændringer i bidrag mv. har naturligvis vor fulde opmærksomhed, som det også fremgår af de indledende bemærkninger ovenfor. Som det ofte fremført er aftaler om realkreditlån i deres nuværende form uopsigelige fra realkreditinstituttets side i hele lånets løbetid – det vil sige i op til 30 år. Set 30 år tilbage er der sket utallige begivenheder, som har påvirket markedsforholdene på en måde, som ikke har været til at forudse for realkreditinstituttet ved indgåelsen af låneaftalen. Det er derfor afgørende, at der er en holdbar adgang til at

5. januar 2015

Finanssektorens Hus
Amaliegade 7
1256 København K

Telefon 3336 1311
Fax 3393 0260

mail@realkreditforeningen.dk
www.realkreditforeningen.dk

Journalnr. 411/03
Dok. nr. 532363-v1

øge priserne, og dermed indtjeningen, i tilfælde af ændringer i forudsætningerne for realkreditinstitutternes virksomhed. Vi er enige i, at det skal varsles med et ordentligt varsel, og tillige at det skal begrundes konkret. Det kan man imidlertid ikke med 30 års sigte. Derfor fastholdes, at der skal være en overordnet rammehenvisning til hvad der kan begrunde ændringer, og at denne skal underbygges konkret når behovet for forhøjelser opstår.

I vejledningen hedder det (på side 9, 3. afsnit 3 og frem) om stk. 3 og 4, at "De omstændigheder eller typer af omstændigheder, der kan udløse ændringer skal være klart fremhævet i aftalen".

Vi er usikre på, hvad der menes med "klart fremhævet i aftalen". Det forudsættes og bør nok præciseres, at kravene i bestemmelsen om "klart fremhævet" er opfyldt hvis vilkårene er grundigt beskrevet i almindelige forretningsbetingelser eller tilsvarende, og det i øvrigt klart fremgår af lånetilbud/pantebrev/pantsætningsaftale, at eksempelvis bidrag og gebyrer kan ændres i henhold til de almindelige forretningsbetingelser. Dermed opnås, at der ikke i alle aftaledokumenter skal indsætte den udførlige beskrivelse fra almindelige forretningsbetingelser.

Betingelsen om adgang til at ændre (hæve) bidragssatserne under henvisning til "markedsmæssige forhold" eller "konkurrencemæssige forhold" er nu, i henhold til vejledningen, ikke længere tilstrækkeligt konkrete begrundelser, men derimod udtryk for vilkårlighed medmindre der "indsættes eksempler på, hvad begrebet kan dække over".

Formuleringerne "eksempler" og "kan dække over" forstår vi således, at opregningen af eksempler *ikke* skal være udtømmende. Dermed kan der varsles bidragsændringer under henvisning til "markedsmæssige forhold", uanset at den konkrete årsag til ændringen ikke i låneaftalen er opregnet som et eksempel på et markedsmæssig forhold, der kan udgøre grundlaget for bidragsforhøjelser. Når en konkret ændring i bidrag mv. aktuelt varsles overfor låntager, vil der i varslingskrivelsen blive henvist til den konkrete begrundelse for ændringen, uanset om den konkrete begrundelse er nævnt i eksemplerne.

Som anført forstår vi vejledningen således, at der ikke er krav om en udtømmende liste, hvilket kan anskueliggøres ved at der i vejledningen indsættes "bl.a. eller eksempelvis", så sætningen lyder "hvad begrebet bl.a./eksempelvis kan dække over".

Ændringer kan fortsat ske uden varsel, hvis de er begrundet i udefra kommende forhold. Det bør præciseres, at det også er at betragte som udefra kommende, hvis et lån er forrentet i henhold til en referencesats, som løbende bliver ændret. Der ses et tilsvarende forbehold i kreditaftalelovens § 9, stk. 4.

Det fremgår af vejledningen til § 6, stk. 4 at ændringer i vederlag skal vars-

les med 3 måneder, når der er tale om lån med pant i fast ejendom. Det fremgår endvidere, at dette varsel skal afgives med individuel kommunikation til låntager.

Spørgsmålet er, om dette 3 måneders varsel gælder alle former for vederlag. Realkreditinstitutterne har serviceydelser, som ikke har relevans for alle kunder. Det kan være ændring af timesats for særydelser, gebyr for genudskrift af et dokument, gebyr for profilskifte (da det fx ikke er alle kunder med refinansieringslån, der vil skifte profil) eller lign. Af samme grund foreslår vi en præcisering af, at indførelse/ændring af gebyrer, der ikke er relevante for alle kunder, ikke er omfattet af kravet om 3 måneders varsel.

Journalnr. 411/03
Dok. nr. 532363-v1

Vi har endvidere en refleksion på kravet om individuel kommunikation i forbindelse med prisændringer, og den manglende adgang til opfyldelse af varslingskravet gennem annoncering i dagspressen.

Flere institutter har i dag en praksis, hvor man gør begge dele. Dermed har annonceringen i dagspressen været "bagstopper", hvis en kunde skulle hævde ikke at have modtaget brevet, eller forsendelsen er gået tabt i posten.

Hvis ikke et sådant sikkerhedsnet opretholdes er der de facto tale om en forringelse af institutternes adgang til prisændringer, og i øvrigt en yderligere administrativ byrde. Endeligt foreslås, at en henvisning til lånets almindelige betingelser om opsigelse anses som tilstrækkeligt til at anse § 6, stk. 4, sidste pkt. som opfyldt.

§ 8, stk. 4 med pligt til at oplyse om, at om at finansielle virksomheders rådgivning ikke er uafhængig

Vejledningen lægger op til, at der ved hvert rådgivningsforløb skal oplyses om, at rådgivningen ikke er uvildig. Det virker meget kunstigt og meget langt væk fra et naturligt rådgivningsforløb. Det bør være tilstrækkeligt, at dette forhold klart fremgår f.eks. på realkreditinstituttets hjemmeside og i de almindelige forretningsbetingelser. Hertil kunne evt. indføres en supplerende pligt til at oplyse det, hvis situationen tilsiger dette.

§ 13 om rådgivning om skat og offentlige ydelser

Det forudsættes, at der trods § 13, stk. 1 fortsat er en generel mulighed for at henvise låntager til anden rådgivning, hvis kunden har særligt komplicerede skatteforhold.

Det ville måske være hensigtsmæssigt, dersom der i vejledningen blev givet eksempler på "sammenstød" mellem offentlige ydelser og bestemte finansielle produkter, og som den finansielle virksomhed skal være opmærksom på i sin rådgivning af låntager.

§ 15 om rådgivningsskema ved profilskifte

Side 4

Det fremgår af § 15, at realkreditinstituttet skal udarbejde rådgivningsskema ved profilskifte, hvis kunden vælger et lån med en renteprofil på 9 år eller mere. Det nuværende rådgivningsskema passer ikke til profilskiftesituationen. Det foreslås derfor, at rådgivningsskemaet tilpasses, sådan at denne situation kan rummes i skemaet.

Journalnr. 411/03
Dok. nr. 532363-v1

§ 20 om nedsparingslån

Det fremgår af vejledningen, at der ved vurdering af lånegrænsens størrelse bør tages udgangspunkt i en belåningsgrænse på 60 % når lånet ydes med sikkerhed i en ejerbolig. Vi forstår det således, at det vil være muligt at yde nedsparingslån med sikkerhed i såvel et helårshus som et fritidshus.

Vejledningens bemærkninger om, at det i forbindelse med institutternes fravigelse skal sikres, at lånet skal kunne indfries af et senere salgsprovenu, er vi naturligvis enige i, men det må være længden af den afdragsfrie periode og ikke lånets løbetid, der er afgørende for afgørelsen om hvorvidt der kan bevilges nedsparring. Dette skyldes, at realkreditlån ydes med en løbetid, der er væsentlig længere end den afdragsfrie periode, og i relation til nedsparingslån, er det den afdragsfrie periode, der er relevant.

Nedsparingslån vil ofte være 30 årige lån med 10 års afdragsfrihed, og det er reelt den afdragsfrie periode, der er relevant for risikovurderingen, da lånets løbetid på 30 år mere er udtryk for teknik. En kunde med behov for nedsparingslån vil ofte skulle indfri lånet ved udløbet af den afdragsfrie periode og ikke først ved lånets planlagte udløb efter 30 år.

Det fremgår af vejledningsteksten (på s. 2, 4. afsnit) til § 1 at bekendtgørelsen som udgangspunkt også omfatter andelsboligforeninger, hvilket vi jf. tidligere diskussioner herom fortsat finder uhensigtsmæssigt på grund af de vanskeligheder dette giver i forhold til at forstå forbrugerbegrebet. Men i så fald bør vejledningen indeholde guidance i, hvordan andelsboligforeningens betalingsevne skal opgøres.

Hvorvidt boligafgiften, der følger af det ansøgte lån som 30 årig annuitet, er "bæredygtig", er svært at afgøre, når realkreditinstituttet ikke kender andelshavernes økonomi, og boligafgiften kan jo ikke vurderes uafhængigt af andelskronen. Så benchmark kunne være, at den beregnede nødvendige boligafgift ikke må overstige det beløb, som realkreditinstituttet er bekendt med, at der rent faktisk betales i mindst een velfungerende andelsboligforening.

§ 41, stk. 3 om anvendelsesområdet for § 6, stk. 4, 1. og 2. pkt.

Bestemmelsen bør udvides således, at også § 6, stk. 3, bliver omfattet, idet gældende aftaler kun vanskeligt vil kunne ændres.

Side 5

Vi håber at ovenstående vil indgå i Tilsynets videre overvejelser forud for udstedelsen af den reviderede bekendtgørelse og tilhørende vejledning, og vi står naturligvis til rådighed, dersom der er behov for at uddybe disse bemærkninger.

Journalnr. 411/03

Dok. nr. 532363-v1

Med venlig hilsen

Trineke Borch Jacobsen

Direkte +45 3370 1115

tbj@realkreditforeningen.dk

Finanstilsynet
Att.: Henrik Bruun Johannessen
Århusgade 110
2100 København Ø

Høringssvar vedr. udkast til god skik bekendtgørelse samt vejledning

Finanstilsynet har den 25. november 2014 sendt udkast til god skik bekendtgørelse samt vejledning dertil i høring. Forsikring & Pension takker for muligheden for at komme med bemærkninger til de to udkast.

Vi har i det følgende opdelt vores bemærkninger i to dele. Den første del vedrører Forsikring & Pensions bemærkninger til god skik udkastene generelt. Den anden del vedrører Forsikring & Pensions bemærkninger til det nye kapitel 10 om særlige regler for unit link.

1. Bemærkninger til de generelle ændringer i forslaget

Forsikring & Pension har følgende bemærkninger:

§ 3 – dynamisk retsstandard

Forsikring & Pension finder, at der er en række problemstillinger forbundet med den dynamiske retsstandard og brugen af denne. Problemstillingen relaterer sig ikke kun til § 3 i god skik bekendtgørelsen men også til f.eks. § 21 i FIL.

Forsikring & Pension er enig i, at "god skik" reguleringen bør være tidssvarende. Samtidig er det dog Forsikring & Pensions opfattelse, at der for let opstår uhenigtsmæssige situationer. Disse kunne undgås, hvis Forsikring & Pension blev inddraget systematisk i processen omkring ændringer af, hvad der betragtes som god skik på forsikringsområdet. Det ville indebære, at det ikke kom som en stor overraskelse for selskaberne, at den fortolkning af § 3, som de havde indrettet sig efter, efterfølgende blev underkendt af Finanstilsynet. Dertil kommer, at Finanstilsynets afgørelser ofte formuleres på en måde, så det kommer til at fremstå – eller i hvert fald af omverdenen fortolkes – som om, at selskaberne ikke har fulgt gældende praksis for god skik.

Forsikring & Pension ser en tendens til, at medierne i stigende grad er dagsordenssættende i forhold til god skik området. Vi anerkender, at det kan være velbegrundet såvel politisk som tilsynsmæssigt at agere på en medieskabt historie. Dog må det være i såvel Finanstilsynets som branchens interesse at undgå, at udviklingen af god skik reguleringen styres af enkeltstager med presseappel. Det

06.01.2015

Forsikring & Pension
Phillip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf. 41 91 91 91
Fax 41 91 91 92
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Louise Vagner
Konsulent
Dir. 41 91 91 39
lva@forsikringogpension.dk

Vores ref. LVA/lva
Sagsnr. GES-2012-00283
DokID 348920

Brancheorganisation
for forsikringsselskaber
og pensionskasser

bør være principielle og generelle problemstillinger, der nødvendiggør ændringer i fortolkningen af god skik.

Forsikring & Pension

En yderligere udfordring med den dynamiske retsstandard ses i forhold til de langvarige og i et vist omfang uopsigelige livsforsikringsaftaler, hvor aftalen ikke bare kan ændres "ved næste hovedforfald".

Vores ref. LVA/lva

Sagsnr. GES-2012-00283

DokID 348920

Forslag om samarbejdsmodel

Forsikring & Pension mener, at der bør være en sikkerhed for, at selskaberne dels kan indrette sig i overensstemmelse med den gældende fortolkning, dels at de har en mulighed for tidligt i processen at blive inddraget, når Finanstilsynet overvejer at ændre fortolkningen af god skik reglerne. Dette vil kunne sikres med en samarbejdsmodel. Derudover vil en samarbejdsmodel kunne sikre, at en ny praksis baseres på erfaringer fra hele branchen og ikke kun fra det selskab, som en ændring af fortolkningen udspringer af. Tilsynet bør derfor – med mindre dette konkret er umuliggjort – inddrage og høre de brancher, som måtte blive berørt af en ny fortolkning af dynamiske retsstandarder. En sådan model vil også være i overensstemmelse med de principper, som nævnes i forarbejderne til FIL § 43, stk. 2, vedr. regeludstedelse.

Tydeliggørelse i Finanstilsynets afgørelser

Som omtalt ovenfor er det et problem, når Finanstilsynet ændrer praksis i forhold til § 3, at det i afgørelserne fra Finanstilsynet fejlagtigt kan fremstå/tolkes som om, selskabernes hidtidige adfærd og/eller praksis ikke har været i overensstemmelse med gældende fortolkning af god skik. Dette er ikke hensigtsmæssigt. Finanstilsynet bør derfor i en afgørelse, hvor der ændres på fortolkningen af god skik, tydeligt henvise til, at der er tale om en ændring af den hidtidige fortolkning med den konsekvens, at den nye fortolkning udelukkende finder anvendelse på fremadrettet adfærd i selskaberne, og at praksis på det givne område ikke har været i strid med den hidtidige fortolkning.

Mulighed for forhåndsgodkendelser

En yderligere løsningsmodel kan være at indføre mulighed for forhåndsgodkendelser i visse typer sager, som det eksempelvis kendes fra skatteområdet, hvor man kan få bindende forhåndsbesked. Der kan evt. opstilles adgangskriterier for, hvornår der skal være mulighed for at få en forhåndsgodkendelse, så det sikres, at kun sager med en vis tyngde kan søge om forhåndsgodkendelser. Dette kan forebygge, at det af selskaberne opleves som om, at tilsynet har haft kendskab til en praksis, men vælger at underkende denne.

§ 6, stk. 3 og 4 – ændringer i renter mv.

I vejledningen til § 6, stk. 3 og 4, er det blevet præciseret, hvad der forstås som væsentlige ændringer. Forsikring & Pension finder det positivt, at der nu er fastsat kriterier for, hvornår en stigning anses for at være væsentlig.

Sammenhængen mellem § 6, stk. 4, og § 35:

I bemærkningerne til § 6, stk. 4, fremgår det, at bestemmelsen er et supplement til kreditaftalelovens § 9 – og dermed omhandler penge- og realkreditinstitutter – da kreditaftalelovens § 9 ikke indeholder regler om varslets længde. Det fremgår dog ikke af § 6, stk. 4, at denne kun gælder for penge- og realkreditinstitutter. Da skadesforsikringselskaber allerede er reguleret i § 35 (for livselsk-

aber gælder informationsbekendtgørelsen), bør det derfor præciseres i § 6, stk. 4, at den kun omfatter penge- og realkreditinstitutter.

Individuel kommunikation:

Hvis § 6, stk. 4, trods det ovenfor anførte, skal gælde for skadesforsikring, så bør det præciseres, hvorledes den individuelle kommunikation skal fortolkes i forhold til gruppeforsikringer, hvor kommunikationen foregår f.eks. via en arbejdsgiver eller anden grupperepræsentant, som kan være den, der har tegnet forsikringen for et større antal personer. Forsikring & Pension går ud fra, at dette krav skal fortolkes således, at den individuelle kommunikation jf. § 6, stk. 4, kan ske over for pågældende grupperepræsentant. Dette bør i så fald præciseres.

§ 8, stk. 4, om finansielle virksomheders rådgivning

Ifølge § 8, stk. 4, skal en finansiell virksomhed, der yder rådgivning, oplyse kunden om, at rådgivningen ikke er uafhængig, og at rådgivningen kun omfatter de produkter, som den finansielle virksomhed udbyder. Det er ikke præciseret i vejledningen, hvordan oplysningen skal gives. Forsikring & Pension finder, at rådgiveren bør kunne give informationen ved at gøre det klart for kunden, hvilket selskab han repræsenterer, og at han derfor kun rådgiver om dette selskabs produkter. Dette bør præciseres.

2. Bemærkninger til forslagets regler for unit link

Forsikring & Pension har først og fremmest en række indledende og principielle bemærkninger til forslaget. Dernæst har vi angivet en række specifikke bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet og vejledningsudkastet.

Forsikring & Pensions principielle bemærkninger – nye regler skal gavne kunderne og fremtidssikres

Forsikring & Pension anerkender, at baggrunden for udkastet til nye regler for de såkaldte unit link pensioner er at finde i regeringens Forbrugerpolitiske eftersyn fra 2012. Vi forstår på den baggrund også, hvis der hos politikere og myndigheder er en vis utålmodighed i forhold til at få gennemført den ønskede regulering af området.

Vi mener imidlertid ikke, at det berettiger, at følgende hensyn tilsidesættes:

- Forbrugernes behov
- Fremtidssikret lovgivning
- Omkostningsbegrænsning

Disse hensyn gennemgås nedenfor:

Forbrugernes behov

Når der gennemføres forbrugerpolitiske og forbrugerbeskyttende initiativer, er det vigtigt, at hensynet til forbrugernes behov er i centrum. Det er afgørende, at nye informations- og rådgivningsregler reelt indebærer fordele og værdi for kunderne. Det er som udgangspunkt ikke i kundernes interesse med hyppige ændringer i formen og indholdet af den information og rådgivning, som de får fra pensionsselskaberne. Hyppige ændringer kan derimod virke forvirrende for kunderne.

Forsikring & Pension

Vores ref. LVA/lva
Sagsnr. GES-2012-00283
DokID 348920

Fremtidssikret lovgivning

Både af hensyn til imødekomme af forbrugernes behov og ønsket om lave omkostninger er hensynet til fremtidssikring af nye regler af stor vigtighed i regeludstedelsesprocessen.

Forsikring & Pension

Vores ref. LVA/lva
Sagsnr. GES-2012-00283
DokID 348920

Som Finanstilsynet er bekendt med, har Rådet vedtaget en fælles holdning til IMD2 forslaget i november måned. Det lettiske formandskab forventes at prioritere de forestående dialogforhandlinger med Europa-Parlamentet i første halvår 2015. Det er overvejende sandsynligt, at resultatet bliver, at der med IMD2 vil skulle implementeres nationale regler i Danmark, der indeholder krav om såkaldte "demands and needs tests" i forbindelse med aftaleindgåelse om forsikringer og pensionsordninger¹. Disse nye regler kommer også til at gælde for de såkaldte unit link pensionsprodukter, som Finanstilsynet ønsker at indføre danske særregler for nu.

I en periode anså Forsikring & Pension det for overvejende sandsynligt, at de nye IMD2-regler ville betyde, at der bl.a. skulle indføres egnetheds- og hensigtsmæssighedstest samt execution only for disse produkter. Men den brede pensionsundtagelse i PRIIP's forordningen² betyder, at alle danske pensioner med al sandsynlighed også bliver undtaget fra de særlige regler for forsikringsbaserede PRIIP'er i IMD2. I stedet bliver danske pensioner omfattet af de generelle regler om "demands and needs" ³ vurderingen.

Det betyder efter vores bedste overbevisning, at de foreslåede regler for unit link ikke er fremtidssikrede, tværtimod.

Vi er naturligvis klar over, at der ikke er nogen garanti for, hvornår og hvor hurtigt der opnås enighed om IMD2 i EU. Endvidere er vi klar over, at der derefter bliver tale om en implementeringsperiode.

Det ændrer dog ikke på, at det er dybt uhensigtsmæssigt at indføre nye regler i Danmark, der med meget stor sandsynlighed har en begrænset levetid på 2-3 år.

Omkostningsbegrænsning

De administrative byrder forbundet med selskabernes implementering af de foreslåede krav er betydelige. Kravene til rådgivningen er rent indholdsmæssigt identiske med hensigtsmæssighedstesten i henhold til investorbeskyttelsesreglerne (på trods af, at navnet siden sidste høringsrunde er ændret). Derudover foreslås der nye informationskrav samt dokumentationskrav. Sammenlagt vil de foreslåede krav medføre omfattende omkostninger til systemudvikling og -implementering, udformning af nyt kundeinformationsmateriale, herunder stan-

¹ IMD2 kommer som udgangspunkt til at gælde for al skades- og livsforsikringsvirksomhed omfattet af Solvens II.

² Både i PRIIP's forordningen og i den såkaldte IMD1,5 (vedtaget som en del af MiFID2) er arbejdsmarkedspensioner og individuelle pensioner undtaget fra anvendelsesområdet.

³ Jf. Rådets IMD2 forslag art. 15c.5 og 15c.6 og Europa-Parlamentets IMD2 forslag art. 18.1, der indeholder et lignende krav.

dardiserede produktark på egne fonde m.m., oplæring og uddannelse af kunderådgivere mv.⁴

Forsikring & Pension

Der er altså tale om omfattende omkostninger. Set i lyset af de forestående regelændringer i IMD2 og dermed de nationale reglers korte levetid, finder vi det urimeligt at pålægge selskaberne disse udgifter, som i sidste ende ofte vil ende hos kunderne i form af højere omkostninger eller lavere afkast.

Vores ref. LVA/lva
Sagsnr. GES-2012-00283
DokID 348920

Forsikring & Pension vil derfor igen meget kraftigt opfordre Finanstilsynet til at afvente IMD2.

Beslutter Finanstilsynet på trods af ovenstående forhold at gå videre med regeludstedelsen, har vi en række forhold, der bør sikres og afklares. Disse forhold er:

- Lige konkurrence mellem pensionsselskaber og pengeinstitutter under hensyntagen til produktforskellene
- Anvendelsesområde
- Implementeringsfrist

Lige konkurrence

Forsikring & Pension finder det som tidligere nævnt positivt, at udkastet ikke direkte henviser til "hensigtsmæssighedstest", som er et begreb fra bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel (som implementerer MiFID-reglerne).

Men idet de foreslåede krav rent indholdsmæssigt i øvrigt svarer til hensigtsmæssighedstesten for værdipapirhandel, skal Forsikring & Pension understrege, at det vil være konkurrenceforvridende i forhold til pengeinstitutternes muligheder i henhold til investorbeskyttelsesreglerne, hvis Finanstilsynet ikke sikrer kunderne i pensionsselskaberne samme adgang til execution only, som pengeinstitutkunder har. Der ses ikke at være hensyn, der taler for, at pensionsselskaberne (livsforsikringssektoren) skal være underlagt skærpede regler på dette område i forhold til pengeinstitutterne.

Helt generelt vil vi også påpege, at det er problemfyldt at "kopiere" regler designet til værdipapirhandlere og pengeinstitutters rådgivning herom til forsikrings- og pensionsverdenen, da både produkterne og "selskab-kunde-kontakten" er forskellig for de to typer aktører. Disse forskelle bør under alle omstændigheder afspejles tydeligt i reglerne.

Forskellene betyder også, at der er risiko for sammenblanding af "niveauerne" for reguleringen. Mens reglerne, der anvendes i pengeinstitutterne, for hensigtsmæssighedstest og execution only relaterer sig til kundens handel med konkrete værdipairer, virker det umiddelbart til, at Finanstilsynet med de foreslåede regler vil anvende hensigtsmæssighedstesten til at vurdere, om selve

⁴ Et foreløbigt estimat fra et af pensionsselskaberne er ca. 1,5 mandeår til systemudvikling og udarbejdelse af nyt informationsmateriale mv. Dertil vil komme tidsforbrug til uddannelse af kunderådgivere (for det pågældende selskab vil det dreje sig om uddannelse af 300 - 400 medarbejdere). Estimerede omkostninger er: 5 millioner kr.

pensionsproduktet/-ordningen er passende for kunden baseret på kundens kendskab til og erfaring med de konkrete værdipapirer. Det er problematisk, idet pensionsordningen består af forsikringer knyttet til bl.a. levetider og ikke kun investeringsdelen. Denne problemstilling er også adresseret nedenfor under "tydeliggørelse af anvendelsesområdet".

Forsikring & Pension

Vores ref. LVA/lva
Sagsnr. GES-2012-00283
DokID 348920

Vi er klar over, at Finanstilsynets erklærede mål med de foreslåede særregler for de såkaldte unit link produkter er at sidestille på den ene side den situation, hvor:

1. en pensionskunde i et pensionsselskab med et markedsrenteprodukt kan foretage individuelle investeringsvalg blandt finansielle instrumenter, som pensionsselskabet udbyder,

med på den anden side den situation, hvor:

2. en kunde har adgang til at investere/handle værdipapirer via en bank for pensionsmidler på et særskilt depot (dvs. som ikke er indsat på en konto tilknyttet en pulje, jf. Puljebekendtgørelsen).

Vi går således ud fra, at det er informations- og rådgivningskravene for investeringsdelen af de såkaldte unit link pensioner, som tilsynet ønsker at regulere.

Vi har i bilag 1 (vedlagt) lavet et skematisk overblik over hvilke regler, der i dag gælder i de to situationer (se oversigt 1 i bilaget). I bilaget har vi også i overblik 2 lavet en sammenligning af de regler, der i dag gælder for pengeinstitutterne i henhold til investorbeskyttelsesbekendtgørelsen, og som med de foreslåede regler vil komme til at gælde for pensionsselskaberne.

Som det tydeligt fremgår, vil de foreslåede regler ikke medføre ens regler for de to situationer. Det er ikke mindst uhensigtsmæssigt, men også direkte i strid med formålet for den foreslåede regulering.

Løsningsforslag

Det er Forsikring & Pensions holdning, at problematikken kan klares ved, at det præciseres i vejledning til god skik bekendtgørelsens § 7, stk. 2, at omstændigheder altid tilsiger rådgivning af kunden, før denne får adgang til at foretage individuelle investeringsvalg blandt en række pulje og fonde, som pensionsselskabet udbyder. Denne rådgivning vil efter de gældende god skik regler og praksis bl.a. betyde, at rådgivningen skal tilgodese kundens interesse og selskabet skal orientere kunden om de risici, der er relevante for kunden, jf. god skik bekendtgørelsens § 7, stk. 2.

Denne løsning vil have den fordel, at der ikke indføres nyt rådgivningsregime/-standard, før den endelige udformning af de kommende EU krav i IMD2 kendes.

En anden løsning kunne være, at der indføres tilsvarende adgang til execution only, som gælder efter investorbeskyttelsesreglerne dvs. adgang til, at der under visse betingelser ikke stilles krav om test af kundens kendskab til og erfaring med de finansielle instrumenter, som kunden tilbydes at investere i. Dog vil denne løsning indebære omfattende implementerings- og udviklingsomkostninger samtidig med, at disse regler ikke er fremtidssikret ift. IMD2 udviklingerne.

Forsikring & Pension mener, at den første løsning er langt at foretrække. Ikke kun for selskaberne selv, men i særdeleshed også for kunderne.

Tydeliggørelse af anvendelsesområdet

Forsikring & Pension gør opmærksom på, at der er risiko for forvirring og fortolkningstvivl på grund af brugen af begrebet "unit link pensionsordning" i udkastet.

For det første anvendes begrebet "unit link" på øvrige markeder i EU og i reguleringen som en generel samlebetegnelse for alle typer markedsrenteprodukter, hvor afkastet afhænger af (er linket til) afkastet i de underliggende aktiver.

På det danske marked er der udviklet en "jargon", hvor begrebet "unit link" primært har været brugt til at betegne en pension, hvor kunden har valgt selv at foretage de individuelle investeringsvalg. Men denne begrebsafgrænsning genfindes ikke i eksempelvis solvensreguleringen.

For det andet er det problematisk med en formulering om, at reglerne skal gælde for unit link *pensionsordningen*. Derved forledes man fejlagtigt til at tro, at kravene vedrører hele pensionsordningen (herunder tilknyttede forsikringer, levetider mv.) og ikke kun investeringsdelen. Denne problemstilling har sammenhæng til problemstillingen vedrørende forskellen i hvilke rådgivningskrav, der gælder for hvilke dele af aftalen/aftaleindgåelsen i henholdsvis gældende investorbekyttelsesregulering og den foreslåede pensionsregulering.

Begrebet "unit link pensionsordning" kan med fordel erstattes i hele teksten af eksempelvis "individuelt investeringsvalg i unit link". Ligeledes kan henvisninger til "ordningen" med fordel erstattes med "investeringen".

I forhold til tidspunktet for, hvornår rådgivningspligten udløses, er dette fortsat uklart i teksten. Det er Forsikring & Pensions opfattelse efter gentagende drøftelser med Finanstilsynet, at hensigten er, at rådgivning skal ske og information skal gives, for kunden så at sige "slippes løs" og kan foretage individuelle investeringsvalg. Vi har forstået på Finanstilsynet, at hensigten ikke er, at kravene skal gælde ved aftaleindgåelse om en pensionsordning generelt, hvor kunden efter optagelse i en firmapensionsordning eksempelvis kan vælge mellem et såkaldt livscyklusprodukt og et produkt, hvor kunden selv foretager de individuelle investeringsvalg.

Dette bør tydeliggøres i udkastet, jf. også vores specifikke bemærkninger.

Rimelig implementeringsfrist

Forsikring & Pension har noteret sig, at ikrafttrædelsesdatoen ikke er ændret fra tidligere høringsrunde, da der fortsat står 1. januar 2015 i udkastet. I lyset af de omfattende omkostninger forbundet med implementeringen af kravene som beskrevet ovenfor, opfordrer Forsikring & Pension kraftigt til en rimelig implementeringsfrist; som minimum 1 år.

Det skal også ses i lyset af, at det er afgørende både for selskaberne og kunderne, at nye rådgivningsværktøjer og nyt informationsmateriale designes med omtanke og kan testes. Endvidere er det et faktum, at IT-udviklingsressourcer kun

er tilgængelige i et givet omfang. I lyset af en lang række reguleringsmæssige krav som følge af især Solvens II reglerne, er disse ressourcer under stort pres i selskaberne. Det er således ikke udelukkende et spørgsmål om omkostninger men også et spørgsmål om tilgængelighed. Alt andet lige vil omkostningerne derfor også stige, som følge af en for kort implementeringsfrist.

Forsikring & Pension

Vores ref. LVA/lva

Sagsnr. GES-2012-00283

DokID 348920

Specifikke bemærkninger til det foreslåede kapitel 10 om unit link

Ad begrebet "unit link pensionsordning" – gennemgående i udkastene fx i overskriften til kapitel 10:

Der henvises til vores generelle bemærkninger under afsnittet om tidligere anvendelsesområde. Forsikring & Pension foreslår, at begrebet "unit link pensionsordning" erstattes med "individuelt investeringsvalg i unit link" eller "markedsrenteprodukt med individuelle investeringsvalg". Det kan også overvejes at erstatte begrebet "unit link" generelt med "markedsrenteprodukt". Ligeledes kan henvisninger til "ordningen" med fordel erstattes med "investeringen" eller "investeringsvalget".

Som udgangspunkt er Forsikring & Pension enig i den indledende bemærkning i vejledningsudkastet til kapitel 10, som præciserer anvendelsesområdet. Dog med indsættelse af "... de individuelle investeringsvalg ..." efter "... hvor det er kunden selv, ..." og før "... blandt de udbudte finansielle instrumenter". Men under alle omstændigheder vil vi fastholde, at brugen af udtrykket "unit link" skaber risiko for forvirring og uklarhed, fordi begrebet bruges bredt om alle typer af markedsrenteprodukter i bl.a. Solvens II reguleringen og på øvrige EU markeder.

Ad bekendtgørelsesudkastets § 36, stk. 1, og tilhørende bemærkninger i vejledningsudkastet:

Det fremgår af udkastet, at selskabet skal indhente de relevante oplysninger fra kunden **"... før en aftale om sådan unit link-pensionsordning indgås"**.

Finanstilsynet har løbende tilkendegivet, at hensigten er, at oplysningerne skal indhentes, og rådgivning skal ske, før kunden så at sige "slippes løs" og kan foretage individuelle investeringsvalg. Det vil altså sige, at kravene efter de foreslåede regler skal opfyldes, inden kunden kan foretage individuelle investeringsvalg. Det tidspunkt er særligt i forhold til arbejdsmarkedspensionerne klart forskelligt fra det tidspunkt, hvor en kunde optages i en obligatorisk ordning. På det tidspunkt er et pensionsselskab endnu ikke bekendt med medlemmets (kundens) identitet.

Dette bør tydeligt fremgå af bekendtgørelsens regler og i de vejledende bemærkninger. Særligt vigtigt er det, at henvisningen til **"før en aftale om sådan unit link-pensionsordning indgås"** ændres. En bedre formulering kan være:

"... at selskabet skal udbede sig oplysninger fra kunden om dennes kendskab til og erfaring på det investeringsområde, som er relevant for unit link-pensionsordningen, inden kunden foretager individuelle investeringsvalg."

Det afgørende fra et forbrugerbeskyttelsesperspektiv må være, at kunden får den ønskede rådgivning og information, inden kunden kan foretage individuelle investeringsvalg.

Ad bekendtgørelsesudkastets § 36, stk. 2 og stk. 3:

Forsikring & Pension skal opfordre til, at det præciseres i de to bestemmelser, at advarslen kan gives i en standardiseret form. Det vil svare til det, der gælder i bekendtgørelse for investorbeskyttelse ved værdipapirhandel (investorbeskyttelsesbekendtgørelsen), og det vil være i overensstemmelse med det oprindelige oplæg fra Finanstilsynet.

Forsikring & Pension

Vores ref. LVA/iva
Sagsnr. GES-2012-00283
DokID 348920

Ad bekendtgørelsesudkastets § 37, stk. 1, nr. 3:

Forsikring & Pension er ikke enig i, at en kundens uddannelsesniveau, beskæftigelse eller tidligere beskæftigelse har relevans for kundens evne til at forstå og vælge et unit link pensionsprodukt. Vi mener ikke, at spørgsmål om kundens uddannelse eller beskæftigelse nødvendigvis vil bidrage til den vurdering, selskaberne skal foretage af hensigtsmæssigheden af produktet for kunden. I overskomstbaserede pensionsordninger, hvor kunderne ifølge vedtægterne skal have en given uddannelse eller beskæftigelse for at kunne være medlemmer, forekommer det desuden meningsløst at spørge kunderne om disse forhold.

Forsikring & Pension uddyber naturligvis gerne ovenstående bemærkninger.

Med venlig hilsen

Louise Vagner

**forsikring
& pension**

Bilag 1 - unit link

Bilag 1

Oversigt 1: Gældende regler i dag for banker og pensionselskaber – kunders adgang til individuelle investeringsvalg for pensionsmidler

Handling	I bank – pensionsopsparing på særskilt depot	I pensionselskab – arbejdsmarkedspension	I pensionselskab - individuel pension
Ved oprettelse af pensionsopsparingen /-ordningen	<p>Krav om rådgivning ift. oprettelsen af pensionsopsparingen efter §§ 7 og 8 i god skik reglerne.</p> <p>Denne rådgivning handler altså ikke om kundens kendskab til og med handel med værdipapirer.</p>	<p>Det karakteristiske ved overenskomstbaserede og firma-specifikke arbejdsmarkedspensionsordninger er, at medlemmet automatisk bliver optaget i ordningen ifm. ansættelsen.</p> <p>Derfor gælder der som udgangspunkt ikke et beslægtet rådgivningskrav ved optagelse i ordningen ift. god skik reglerne. Derimod sikres medlemmerne fuld information om ordningen.</p> <p>Mange ordninger giver i dag medlemmerne mulighed for at vælge blandt flere typer af pensionsprodukter¹. I den forbindelse er det de generelle regler i god skik §§ 7 og 8, der gælder også.</p>	<p>Krav om rådgivning ift. oprettelsen af ny pensionsordning efter §§ 7 og 8 i god skik reglerne.</p> <p>Denne rådgivning handler altså ikke om kundens kendskab til og med handel med værdipapirer, men om selve pensionsproduktet/-ordningen.</p> <p>IMD2 vil få betydning på reglerne – der forventes afklaring i løbet af 2015.</p>

06.01.2015

Forsikring & Pension

Philip Heymans Allé 1

2900 Hellerup

Tlf. 41 91 91 91

Fax 41 91 91 92

fp@forsikringogpension.dk

www.forsikringogpension.dk

Dianne Louise Schow

Chefkonsulent

Dir. 41 91 90 72

dls@forsikringogpension.dk

Vores ref. DLS/iva

Sagsnr. GES-2012-00283

DokID 348940

Brancheforening
for forsikringselskaber
og pensionskasser

¹ Fx kan medlemmet ofte vælge mellem at blive placeret i et gennemsnitsrentemiljø eller et markedsrentemiljø. Ofte kan medlemmet også vælge mellem forskellige typer af markedsrenteprodukter som fx et livscyklusprodukt, hvor selskabet foretager investeringsvalgene i henhold til kundens risikoprofil og sørger for risikonedtrapning frem til pensioneringen. I nogle selskaber kan medlemmet også vælge et såkaldt unit link produkt med individuelt investeringsvalg, som Finanstilsynet sigter mod at regulere med de foreslåede regler. I disse produkter er det kunden selv (og ikke selskabet), der foretager de individuelle investeringsvalg mellem de finansielle instrumenter, som selskabet har valgt, der skal gives adgang til. Sættelsen af disse produkter sker altid med hensyntagen til pensionsformålet af produkter.

Handling	I bank – pensionsopsparing på særskilt depot	I pensionsselskab - arbejdsmarkedspension	I pensionsselskab - individuel pension
		<p>Det følger af vejledningen til god skik § 7 om ordninger med valgmuligheder.</p> <p>IMD2 vil få betydning på reglerne: Der forventes afklaring i løbet af 2015.</p>	
<p>Før kunden kan foretage individuelle investeringer for pensionsmidlerne.</p> <p>(fx online via netbank eller anden investeringsplatform)</p>	<p>Reglerne i investorbekendtgørelsen gælder (undtaget fra god skik reglerne). Det betyder følgende:</p> <p>Enten: Hensigtsmæssighedstest, der indebærer en test af kundens kendskab til og erfaring med de værdipapirer, der er adgang til at handle med.</p> <p>Eller: Der foretages ikke yderligere fra bankens side, hvis betingelserne for "execution only" er opfyldt.</p>	<p>De almindelige regler i god skik bekendtgørelsen om rådgivning i §§ 7 og 8.</p> <p>IMD2 vil få betydning på reglerne: Der forventes afklaring i løbet af 2015. Med al sandsynlighed undtages pension af de særlige regler for PRIIP'er, der indebærer hensigtsmæssighedstest og execution only muligheden.</p>	<p>De almindelige regler i god skik bekendtgørelsen om rådgivning i §§ 7 og 8.</p> <p>IMD2 vil få betydning på reglerne: Der forventes afklaring i løbet af 2015. Med al sandsynlighed undtages pension af de særlige regler for PRIIP'er, der indebærer hensigtsmæssighedstest og execution only muligheden.</p>

**Oversigt 2: Gældende regler for banker sammenlignet med de foreslåede unit link regler for pensionselskaber – kun-
ders adgang til individuelle investeringsvalg for pensionsmidler**

Forsikring & Pension

Vores ref. DLS/Iva

Sagsnr. GES-2012-00283

DokID 348940

Handling	I bank - pensionsopsparing på særskilt depot	I pensionselskab - arbejdsmarkedspension	I pensionselskab - individuel pension
Ved oprettelse af pensionsopsparingen /-ordningen	<p>Krav om rådgivning ift. oprettelsen af pensionsopsparingen, efter §§ 7 og 8 i god skik reglerne.</p> <p>Denne rådgivning handler altså ikke om kundens erfaring med og viden om handel med værdipapirer.</p>	<p>Det karakteristiske ved overenskomstbaserede og firma-specifikke arbejdsmarkedspensionsordninger er, at medlemmet automatisk bliver optaget i ordningen ifm. ansættelsen.</p> <p>Derfor gælder der som udgangspunkt ikke et decideret rådgivningskrav ved optagelse i ordningen ift. god skik reglerne. Derimod sikres medlemmerne fuld information om ordningen.</p> <p>Mange ordninger giver i dag medlemmerne mulighed for at vælge blandt flere typer af pensionsprodukter². I den forbindelse er det de generelle regler i god skik §§ 7 og 8, der gælder også. Det følger af vejledningen til god skik § 7 om ordninger med valgmuligheder.</p>	<p>Krav om rådgivning ift. oprettelsen af individuel pensionsordning efter §§ 7 og 8 i god skik reglerne.</p> <p>Denne rådgivning handler altså ikke om kundens kendskab til og erfaring med handel med værdipapirer, men om selve pensionsproduktet/-ordningen.</p> <p>IMD2 vil få betydning på reglerne: Der forventes afklaring i løbet af 2015.</p>

² Fx kan medlemmet ofte vælge mellem at blive placeret i et gennemsnitsrentemiljø eller et markedsrentemiljø. Ofte kan medlemmet også vælge mellem forskellige typer af markedsrenteprodukter som fx et livscyklusprodukt, hvor selskabet foretager investeringsvalgene i henhold til kundens risikoprofil og sørger for risikonedtrapning frem til pensioneringen. I nogle selskaber kan medlemmet også vælge et såkaldt unit link produkt med individuelt investeringsvalg, som Finanstilsynet sigter mod at regulere med de foreslåede regler. I disse produkter er det kunden selv (og ikke selskabet), der foretager de individuelle investeringsvalg mellem de finansielle instrumenter, som selskabet har valgt, der skal gives adgang til. Sæmmensætningen af disse produkter sker altid med hensyntagen til pensionsformålet af produkter.

Handling	I bank - pensionsopsparing på særskilt depot	I pensionselskab - arbejdsmarkedspension	I pensionselskab - individuel pension
Før kunden kan foretage individuelle investeringer for pensionsmidlerne. (fx online via netbank eller anden investeringsplatform)	<p>Reglerne i investorbeskyttelsesbekendtgørelsen gælder (undtaget fra god skik reglerne). Det betyder følgende:</p> <p>Enten: Hensigtsmæssighedstest, der indebærer en test af kundens kendskab til og erfaring med de værdipapirer, som der er adgang til at handle med.</p> <p>Eller: Der foretages ikke yderligere fra bankens side, hvis betingelserne for "execution only" er opfyldt.</p>	<p>IMD2 vil få betydning på reglerne: Der forventes afklaring i løbet af 2015.</p> <p>Foreslåede særregler i god skik vil medføre: Hensigtsmæssighedstest (uden navnet), der indebærer en test af kundens erfaring med og viden om de værdipapirer, der er adgang til at handle med. Men INGEN EXECUTION ONLY</p> <p>og de almindelige regler i god skik bekendtgørelsen om rådgivning i §§ 7 og 8. Da der ikke i Finanstilsynets udkast lægges op til ændring af de gældende regler.</p> <p>IMD2 vil få betydning på reglerne: Der forventes afklaring i løbet af 2015. Med al sandsynlighed undtages pension af de særlige regler for PRIIP'er, der indebærer hensigtsmæssighedstest og execution only muligheden.</p>	<p>Foreslåede særregler i god skik vil medføre: Hensigtsmæssighedstest (uden navnet), der indebærer en test af kundens erfaring med og viden om de værdipapirer, der er adgang til at handle med. Men INGEN EXECUTION ONLY</p> <p>adgang og de almindelige regler i god skik bekendtgørelsen om rådgivning i §§ 7 og 8. Da der ikke i Finanstilsynets udkast lægges op til ændring af de gældende regler.</p> <p>IMD2 vil få betydning på reglerne: Der forventes afklaring i løbet af 2015. Med al sandsynlighed undtages pension af de særlige regler for PRIIP'er, der indebærer hensigtsmæssighedstest og execution only muligheden.</p>

Finanstilsynet

Henrik Bruun Johannessen

05-01-2015
Dok. 146506/

Høring vedrørende bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder

Finanstilsynet har sendt ovenstående i høring. Forbrugerrådet Tænk har følgende bemærkninger:

Vedr. § 6, stk. 3:

Finanstilsynet offentliggjorde d. 15. september 2008 en afgørelse vedrørende Eik Banks markedsføring, renteændringer og opsigelse af boliglån, hvoraf fremgår:

"Finanstilsynet finder, at en adgang til med 6 ugers varsel at forhøje renten på udlån, hvis markedsmæssige forhold begrunder en ændring for en eller flere kontotyper ikke er i overensstemmelse med § 6, stk. 3, fordi der hermed ikke er givet en tilstrækkelig angivelse af de forhold, der kan udløse en ændring. "Markedsmæssige forhold" kan således omfatte stort set alt og giver derfor en vilkårlig adgang til at ændre renten. For at vilkåret er i overensstemmelse med § 6, stk. 3, skal der ske en nærmere specificering eller eksemplificering af begrebet "markedsmæssige forhold."

Finanstilsynet påbyder derfor Eik Bank jf. § 32, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1222 af 19. oktober 2007 om god skik for finansielle virksomheder at fjerne følgende vilkår fra samtlige sine forretningsbetingelser: "Markedsmæssige forhold begrunder en ændring for en eller flere kontotyper". Alternativt kan vilkåret præciseres eller eksemplificeres, så det angiver de forhold, der kan udløse en ændring."

Forbrugerrådet Tænk finder, at en sådan beskyttelse af forbrugerne mod vilkårlige prisstigninger er afgørende for forbrugerbeskyttelsen og et velfungerende boliglånsmarked, og hilser derfor ændringerne i vejledningen til bekendtgørelsens § 6, stk. 3, velkommen. Henset til ovenstående afgørelse og den nugældende regel (som foreslås videreført i uændret form), finder Forbrugerrådet Tænk dog, at der er brug for yderligere præcisering af retstilstanden i udkastet til ny vejledning til god skik-bekendtgørelsen. Eksempelvis fremgår det af et notat fra Realkreditankenævnets hjemmeside:

"Med hensyn til realkreditinstitutternes adgang til at foretage bidragsforhøjelser er der i aftalegrundlaget – nærmere bestemt i pantebrevet og/eller de almindelige forretningsbestemmelser – som oftest en bestemmelse, der har følgende indhold:

"Realkreditinstituttet kan til enhver tid i lånets løbetid ændre størrelsen og/eller beregningsmåden for bidrag."

En sådan ensidig adgang til for en aftalepart at ændre vilkårene i en eksisterende aftale vil ofte blive tilsidesat efter dansk ret. Når Realkreditankenævnet konkret har accepteret bidragsforhøjelser på grundlag af dette vilkår, skyldes det, at aftaler om realkreditlån er langvarige aftaleforhold – typisk op til 30 år – som ikke kan opsiges af realkreditinstituttet, medmindre der er tale om misligholdelse. Det er ikke muligt ved aftaleindgåelsen at tage højde for de ændringer i det økonomiske grundlag for realkreditvirksomheden, der måtte komme hen over lånets løbetid. Derfor har

Realkreditankenævnet fundet, at der må levnes instituttet en vis mulighed for at ændre enkelte elementer i sådanne aftaler – forudsat at ændringen ikke er vilkårlig eller urimelig, og at den er behørigt varslet og begrundet.”

Der synes således at være brug for en afklaring af i hvilket omfang bekendtgørelsens § 6, stk. 3, finder anvendelse på realkreditlån.

Vedr. § 6, stk. 4.

Det fremgår at prisændringer til ugunst for kunderne ikke kan finde sted uden et forudgående varsel, der ikke må være kortere end en måned. Det foreslås at der anvendes samme frist som i betalingstjenestelovens § 50 hvor der gælder en varslingsfrist på 2 måneder.

Bestemmelsen bør suppleres med en bestemmelse, hvorefter det præcist skal angives, hvor meget af en bidragsforhøjelse der kan henføres til de enkelte begrundelser for forhøjelse således, at forbrugeren kan se en specifikation af, hvor meget af fx en bidragsforhøjelse på et realkreditlån der kan henføres til øgede omkostninger ved administration af lån, øgede reguleringskrav (samt hvilke) og de konkrete markeds-mæssige forhold bidragsforhøjelsen er forårsaget af. Det giver forbrugerne mulighed for at se, hvad man betaler for og bedre muligheder for at vælge fx det institut der har lavest administrative omkostninger, hvilket er væsentlig ved indgåelse af 30-årige aftaler, idet det forudsættes at reguleringskrav inden for en kortere årrække vil være indfaset.

I vejledningen til § 6, stk. 4.

Det fremgår det at ”væsentlige ændringer” forstås som en stigning på 10 pct. eller mere. Forbrugerrådet Tænk finder at alle ændringer bør varsles til kunden ved individuel kommunikation, for så vidt angår lån med pant i fast ejendom. Således vil også ændringer på under 10 pct. i bidragssatserne for mange husholdninger kunne mærkes i rådighedsbeløbet, hvis lånet er stort ift. indkomsten.

Vedr. 20, stk. 3.

Forbrugerrådet Tænk har stor sympati for at øge den enkeltes opsparing inden boligkøb. Vi ser imidlertid store muligheder for omgåelse via andre og dyre lånekilder, fx finansieringsselskaber hvor uigennemsigtheden kan være større. Det er derfor vigtigt at vejledningen til bestemmelsen præciserer at rådgivningen i vidste muligt omfang tager højde herfor.

Med venlig hilsen

Vagn Jelsoe

Vicedirektør

Morten Bruun Pedersen

Seniorøkonom

H Ø R I N G

Finanstilsynet
Att.: Henrik Bruun Johannessen
Århusgade 110
2100 København Ø

Sendt pr. e-mail: hbj@ftnet.dk

Høringssvar vedrørende god skik-bekendtgørelsen samt tilhørende vejledning

Indledningsvis takker Finansrådet for muligheden for at afgive høringssvar.

Overordnet set er det vigtigste for sektoren at sikre robustheden i det finansielle system, hvilket også er til gavn for kunderne. Derfor er det vigtigt, at sektoren har mulighed for at navigere, hvis markedsforholdene ændrer sig. Det er afgørende, at investorer og ratingbureauer har tillid til sektorens handlekraft, så bankerne kan tiltrække den nødvendige kapital til at sikre gode attraktive priser for kunderne.

I forhold til bekendtgørelsen har en række af ændringerne været drøftet indgående i regi af forskellige udvalg, hvorfor disse ændringer ikke giver anledning til yderligere bemærkninger.

Det gør sig imidlertid ikke gældende for de to nye forslag til bestemmelser: § 6, stk. 3 og 4, om bankernes oplysningspligt ved ændring af vilkår for renter, gebyrer m.m., hvor der er tale om en ændring af en eksisterende bestemmelse, og § 20, stk. 3, hvor der indføres et nyt krav om 5 pct. udbetaling ved køb af fast ejendom til beboelse.

I forhold til vilkårs- og prisjusteringsbestemmelsen er Finansrådet enig i, at ændringer af priser ikke må foregå på et vilkårligt grundlag. Kunden skal vide, hvornår banken kan ændre priserne på de produkter, som kunden har købt i banken, og kunden skal have et rimeligt varsel, således at kunden har mulighed for at afsøge markedet. Herved stimulerer vi også konkurrencen.

På den anden side har bankerne også behov for løbende at kunne tilpasse sine priser til de til enhver tid gældende markedsvilkår. Det medfører, at hvis det internationale rentemarked ændres, skal bankerne i forhold til kunderne kunne følge dette. På tilsvarende vis er det også nødvendigt for bankerne at kunne regulere priserne på for eksempel gebyrer, hvis bankernes indtjening tilsiger dette, eller der fra myndighedernes side stilles krav om yderligere kapitaldækning.

Finansrådet finder, at varslingsbestemmelsen om **renter** bør udformes således, at bankerne fortsat – og som det også fremgår af høringsudkastet – kan ændre renter uden varsel, når dette sker på baggrund af udefrakom-

5. januar 2015

Finanssektorens Hus
Amaliegade 7
DK-1256 Copenhagen K

Telefon 3370 1000
Fax 3393 0260

mail@finansraadet.dk
www.finansraadet.dk

Kontakt Jeanne Blyt
Direkte +45 3370 1062
jeb@finansraadet.dk

Journalnr. 411/03
Dok. nr. 531695-v1

mende forhold, som den finansielle virksomhed ikke har indflydelse på. Herved sikres, at bankerne fortsat kan tilpasse renterne i sådanne tilfælde. Kunden orienteres selvfølgelig fortsat om ændringen.

Side 2

Er der derimod tale om en renteændring, som er begrundet i den enkelte banks forhold, bør banken kunne foretage en renteændring med en måneds varsel, som det er anført i udkastet til bekendtgørelsen. Herved får kunden tid til at afsøge markedet og eventuelt flytte lånet, hvis kunden kan opnå en bedre rente i en konkurrerende bank.

Journaln. 411/03

Dok. nr. 531695-v1

Det er i udkastet foreslået, at der desuden skal indføres en speciel varslingsregel for "lån med sikkerhed i fast ejendom." Denne formulering rammer ikke kun bankernes lån til finansiering af fast ejendom, men også lån ydet med sikkerhed i ejerpantebreve og/eller alskyldserklæringer. Hvis et ejerpantebrev ligger til sikkerhed for alt mellemværende mellem kunden og banken, vil kundens billån, private kassekredit og eventuelle kreditkort også være omfattet, hvilket formentligt ikke har været hensigten.

Forslaget om en varslingslængde på tre måneder stammer fra initiativ 4 i arbejdsgruppen om konkurrence på realkreditmarkedets rapport "Barrierer for forbrugerens mobilitet på det danske realkreditmarked". Initiativ 4 er henvendt til realkreditinstitutterne og ikke bankerne, da rapporten er en undersøgelse af realkreditmarkedet.

En regulering af varslingsreglerne for bidragssatser bør ikke udstrækkes til bankernes rentevarsel, blandt andet fordi bankernes fundingvilkår er helt anderledes. Herudover er bankernes boliglån sædvanligvis beløbsmæssigt af en langt mindre størrelsesorden end realkreditlåne, hvorfor en renteændring medfører en mindre påvirkning af kundens rentebyrde på efterfinansieringen. Bankernes efterfinansiering begrænses formentlig tillige som følge af kravet om 5 pct. egenfinansiering.

Finansrådet finder på den baggrund, at der bør være ens varslingsregler for renteændringer på alle lån på en måned, når der ikke er tale om udefrakommende forhold. Dette gør det mere gennemslagskraftigt for kunderne samtidig med, at det er administrativt og omkostningsmæssigt lettere for bankerne.

Finansrådet finder, at hensynet til kunderne taler for, at der er samme varslingsfrist for alle gebyrer på lån, der ydes til kundernes bolig.

Finansrådet er derfor enig i, at varsling om ændringer i gebyrer i tilknytning til boliglån ydet af bankerne i lighed med realkreditlån fastsættes til de foreslåede tre måneder, således at der er parallelitet mellem varslingsfristen for realkreditinstitutternes lån og bankernes boliglån. I den forbindelse bør "lån med pant i fast ejendom" dog ændres til "boliglån", jf. ovenstående, så det er klart, at det er lån ydet til finansiering af fast ejendom, der omfattes af bestemmelsen.

§ 6, stk. 3

I § 6, stk. 3, er nævnt "renter, gebyrer, bidrag eller andet vederlag". I § 6 stk. 4, nævnes i første sætning "renter, bidrag eller andet vederlag". Skulle der i denne sætning også stå gebyrer?

Journalnr. 411/03

Dok. nr. 531695-v1

§ 6, stk. 4

Bestemmelsens 2. pkt. bør begrænses til gebyrer og bidrag, jf. bemærkningerne ovenfor. Herved vil gebyr- og bidragsændringer i forhold til såvel bankernes som realkreditinstitutternes boliglån skulle ske med et varsel på tre måneder.

Derudover bør "lån med pant i fast ejendom" ændres til "boliglån", således at lån, der er sikret ved ejerpant, ikke bliver omfattet, jf. bemærkningerne ovenfor.

I 3. pkt. bør "2. pkt." herefter udgå.

§ 41, stk. 3

Bestemmelsen bør udvides således, at også § 6, stk. 3, bliver omfattet, idet gældende aftaler ikke uden videre kan ændres.

Vejledningen til god skik-bekendtgørelsen

§ 1, stk. 3 og 4

§ 1, stk. 3, fastsætter, at § 6, stk. 5, – saglighedskravet ved opsigelse – også gælder erhvervskunder. Det bør stadig være muligt at afvise/opsige erhvervskundeforhold, f.eks. som følge af bankens forretningsmodel eller risikostyring, eller hvis den fornødne tillid til kunden ikke længere er til stede. Dette bør fremgå af vejledningen.

§ 1, stk. 4, fastsætter, at § 6, stk. 3 og 4, finder anvendelse på erhvervs-mæssige kundeforhold, medmindre andet er individuelt aftalt. Det er uklart, hvad der ligger i "individuelt aftalt". Vejledningen giver ikke retningslinjer for forståelsen af "individuelt aftalt". Det må sikres, at en bestemmelse i bankens almindelige forretningsbetingelser, som er individuelt tiltrådt af kunden, er tilstrækkelig til at opfylde betingelsen.

§ 3

Det fremgår af vejledningen, at et enkeltstående mindre bevilget overtræk, som ydes kort tid før, der indsættes sociale ydelser på kontoen, kan udlignes ved modregning, når ydelsen indgår – uden at der er tale om modregning i strid med reglerne i § 3.

Finansrådet foreslår, at eksemplet også kommer til at omfatte ubevilgede overtræk – det vil sige de situationer, hvor kunden overtrækker kontoen uden forudgående aftale med banken kort tid før, der indsættes sociale ydelser på kontoen. I disse situationer bør banken også kunne modregne,

uden at det vil være i strid med § 3.

Side 4

Det bør tillige fremgå af vejledningen, at regler om modregning skal fortolkes i overensstemmelse med gældende praksis ved ankenævnene og domstolene.

Journalnr. 411/03

Dok. nr. 531695-v1

§ 4

Finansrådet har bemærket, at bemærkningerne om markedsføring er taget ud af vejledningen. Dog finder Finansrådet det nødvendigt, at bemærkningen om uanmodet henvendelse til en banks aktionærer med det formål at få bankens aktionærer til at acceptere et købstilbud fortsat er at finde i vejledningen, da bemærkningen ikke ligesom de øvrige bemærkninger om markedsføring er at finde andetsteds.

§ 6, stk. 3 og 4

Reglen indebærer, at vilkår om ændringer af renter, gebyrer, bidrag og andet vederlag fremadrettet skal være klart fremhævet i aftalen. Af vejledningen til § 6, stk. 3, fremgår det, at de omstændigheder, som udløser ændringer, klart skal være fremhævet i kundeaftalen og således tydeligt skal fremgå af aftalevilkårene – både når der er tale om indlån og udlån.

Det anføres i vejledningen til § 6, at oprettelse af en almindelig indlånskonto ikke kræver en skriftlig aftale. Dette bør således føre til, at det er tilstrækkeligt, at det i de almindelige forretningsbetingelser er klart fremhævet, hvorledes der kan foretages renteændringer for indlån.

For så vidt angår aftaler om produkter, der oprettes på skriftligt grundlag, må det anses for at være tilstrækkeligt klart fremhævet i aftalen, hvis vilkårene for ændring er beskrevet udførligt i bankens almindelige forretningsbetingelser, og hvis der i aftalen om det enkelte produkt står, at renter og gebyrer kan ændres efter reglerne i bankens almindelige forretningsbetingelser, således at banken ikke i alle aftaledokumenter behøver at indsætte den udførlige beskrivelse fra de almindelige betingelser.

Finansrådet har forståelse for, at adgangen til at foretage ændringer af renter mv. ikke må være vilkårlig. "Markedsmæssige forhold" eller "konkurrencemæssige forhold" er derfor ifølge vejledningen ikke længere tilstrækkelig konkrete begrundelser, medmindre der "indsættes eksempler på, hvad begrebet kan dække over".

Formuleringerne ("eksempler" og "kan dække over") må forstås således, at opregningen af eksempler ikke skal være udtømmende, således at der med andre ord kan ske ændringer, selvom årsagen ikke direkte er nævnt som eksempel. Ingen kan jo spå om fremtiden. Det foreslås derfor, at der indsættes ordene "blandt andet" eller "eksempelvis", så sætningen lyder, "hvad begrebet blandt andet/eksempelvis kan dække over".

Ændringer kan fortsat ske uden varsel, hvis de er begrundet i "udefrakommende forhold" jf. § 6, stk. 4, 3. pkt. Det bør præciseres, at det også er at

betragte som udefrakommende, hvis et lån er forrentet i henhold til en referencesats, som løbende bliver ændret.

Side 5

I forhold til privatkunder er de finansielle virksomheder allerede i dag underlagt en forpligtelse til ved lån at oplyse om debitorrenten samt om tidspunkter, betingelser og procedurer for ændring af debitorrenten i låneaftalen. Det følger af kreditaftalelovens § 8. Sker der ændringer i debitorrenten, skal kunden underrettes på papir eller andet varigt medium, jf. § 9. Disse regler bør ses i sammenhæng med god skik-reglerne.

Journalnr. 411/03

Dok. nr. 531695-v1

I forhold til bestemmelsens ændring af varslingsperioden til 3 måneder, som Finansrådet har foreslået begrænset til gebyrer, jf. bemærkningerne på side 2, skal det påpeges, at formuleringen "lån med sikkerhed i fast ejendom" bevirker, at også lån, der reelt ikke er boliglån, kan blive omfattet. Det vil fx være tilfældet, hvis et forbrugslån, en kassekredit eller en kredit tilknyttet et kort opnår sikkerhed via et ejerpantebrev, der ligger til sikkerhed for alt mellemværende. Det vil medføre, at der gælder forskellige varslingsregler for de enkelte produkter, alt afhængig af, om der er sikkerhed for produktet i fast ejendom eller ej.

Det er ikke hensigtsmæssigt og vil gøre både prissætning og prisvarsling mere usikker og uligegyldig for kunderne samt medføre betydelige administrative byrder for bankerne, fordi bankerne i forbindelse med en prisændring ikke som hidtil kan ændre priser på generelt produktniveau, men vil være nødt til at udsønde, hvilke konkrete kunder der har stillet sikkerhed for produkterne i form af indirekte sikkerhed i fast ejendom via et ejerpantebrev. Det vil skabe store systemmæssige og administrative udfordringer.

Derfor bør ordlyden ændres til f.eks. "realkreditlån og realkreditlignende lån" eller alternativt "boliglån" (forstået som lån optaget til finansiering af boligen).

Det fremgår af bemærkningerne til § 3, at principperne for rentefastsættelse i en låneaftale kun kan ændres, hvis banken i selve låneaftalen har taget et udtrykkeligt forbehold herfor. Finansrådet går ud fra, at bankerne vil kunne erstatte referencesatsen med en anden lignende sats, hvis den oprindelige sats mister sin betydning. Det formodes, at ændringen kan ske ud fra et almindeligt substitutionsprincip. For at undgå enhver tvivl foreslås det, at dette fremgår direkte af vejledningen.

Som vejledningen er formuleret, kan man forstå den således, at de væsentlige ændringer, der omhandles, skal varsles individuelt (og ikke blot kommunikeres individuelt) i overensstemmelse med tidsfristerne herfor, idet der også står, at "ændringen ikke kan gennemføres ved annoncering i dagspressen". Eller skal sætningen forstås således, at varslingen kan ske i dagspressen med den angivne frist, blot kunderne også får individuel besked, inden ændringen træder i kraft – som tilfældet er med udlånsrenter i henhold til kreditaftaleloven?

Hvis dette ikke er tilfældet, indebærer forslaget betydelige omkostninger for bankerne, da det er en meget krævende proces at udsende og udarbejde individuelle varslingsbreve. Det bør præciseres i vejledningen, at varsling kan ske i dagspressen med de angivne frister, men at kunderne også skal have individuel besked, inden ændringen træder i kraft.

Side 6

§ 16

Finansrådet har tidligere bemærket, at det er positivt, at det præciseres, at rådgivningsskemaet kan signeres digitalt. Det er imidlertid vanskeligt for en banks medarbejdere at signere skemaet digitalt. Der bør derfor alene stilles krav om, at rådgivningsskemaet skal signeres af kunden.

Journaln. 411/03

Dok. nr. 531695-v1

Endvidere har det tidligere fremgået af udkast til vejledningen, at "såfremt god skik-skemaet underskrives sammen med lånedokumenterne, og der siden rådgivningen er sket ændringer i fx ÅOP, skal kunden gøres opmærksom på dette, og det nye ÅOP anføres i standardskemaet". Dette fremgår ikke længere af vejledningen.

Finansrådet finder det beklageligt, at det ikke længere fremgår, da vi har efterspurgt denne vejledning.

§ 20, stk. 1

For så vidt angår afsnittet om nedsparingslån finder Finansrådet, at det af vejledningen bør fremgå, at det er muligt at yde nedsparingslån i fritidshuse.

Vejledningens bemærkninger om, at det i forbindelse med bankernes fravigelse skal sikres, at lånet skal kunne indfries af et senere salgsprovenu, er vi naturligvis enige i, men det må være længden af den afdragsfrie periode frem for lånets løbetid, der er afgørende i sager om nedsparring.

§ 20, stk. 3

Den nye regel indebærer, at bankerne som udgangspunkt skal sikre, at kunden lægger en passende udbetaling af købesummen, inden banken indgår en aftale med en kunde om et lån til erhvervelse af en ejer- eller fritidsbolig.

Hvorfor er der anvendt terminologien "ejer- eller fritidsboliger"? § 20, stk. 1, vedrører "lån med pant i fast ejendom", hvilket er en bredere definition. Finansrådet finder det hensigtsmæssigt, at det er samme ejendomstype, der er omfattet af de to bestemmelser.

Det fremgår af "Rapport om modvirkning af prisbobler på ejendomsmarkedet via finansiel regulering", s. 68, at lånegrænsen skal fastsættes efter ejendommens værdi, og at der ikke skal medtages omkostninger til låneoptagelsen. Styringsmæssigt kan det blive svært at medtage omkostninger til låneoptagelsen ved beregning af lånegrænsen. Hertil skal føjes, at lånegrænserne for optagelse af et realkreditlån beregnes ud fra ejendommens værdi, jf. lov om realkreditlån og realkreditobligationer § 5.

Finansrådet finder derfor, at udbetalingskravet som udgangspunkt skal beregnes på baggrund af 5 pct. af ejendommens værdi (kontantprisen) og ikke også 5 pct. af omkostningerne til låneoptagelsen.

Side 7

Det fremgår endvidere, at banken som udgangspunkt kan lægge kundens oplysninger til grund, herunder oplysninger om at udbetalingen på 5 pct. stammer fra kundens egne midler.

Journalnr. 411/03

Dok. nr. 531695-v1

Både i forbindelse med kreditvurderingen af den konkrete kunde, men også jf. reglerne om hvidvask, vil en bank almindeligvis spørge ind til og drøfte, hvorledes kundens fulde finansiering skal ske.

I den forbindelse bør en oplysning fra den konkrete kunde om lån af de 5 pct. hos familie eller andre långivere ikke medføre afslag på finansiering, hvis kundens samlede økonomiske forhold ellers ikke tilsiger et afslag, hvilket bør fremgå af vejledningen.

Det fremgår yderligere, at det vil være i overensstemmelse med bestemmelsen, at kunden vælger at fremskaffe udbetalingen på 5 pct. ved træk på en allerede oprettet kassekredit, som ikke er oprettet i tilknytning til købet af den faste ejendom. Det er uklart, om der alene skal lægges vægt på et tidsmæssigt aspekt, eller om låneformålet også har betydning. Med hensyn til det tidsmæssige aspekt er det uklart, hvornår der er tale om en kassekredit, der er oprettet "i tilknytning" til købet. Vil en kassekredit, som er oprettet 1 måned før købet, eksempelvis opfylde kriteriet? Vejledningen bør præciseres på dette punkt.

Der er i vejledningen anført et eksempel på en situation, hvor udgangspunktet i § 20, stk. 3, kan fraviges. Det er imidlertid uklart, hvordan banken skal forholde sig, og hvilke formelle krav banken skal opfylde, hvis der opstår en situation, som berettiger til at fravige bestemmelsen. De enkelte krav er kommenteret nærmere nedenfor:

- Det fremgår af vejledningen, at Finanstilsynet forventer, at en beslutning om at fravige § 20, stk. 3, træffes på et højere niveau i banken. Det er uklart, om forventningen går på, at et højere ledelsesniveau generelt skal træffe beslutning om og udstikke retningslinjer for de sagstyper, som kan danne baggrund for, at bestemmelsen fraviges, eller om det forventes, at ledelsesniveauet træffer beslutning konkret på enkeltsagsniveau. Bankens størrelse og organisation vil have stor betydning for beføjelsesstrukturen. Det foreslås derfor, at det præciseres, at det er op til banken selv ud fra bankens størrelse, organisation m.v. at fastlægge interne beføjelsesstrukturer i forbindelse med beslutning om fravigelse af § 20, stk. 3.
- Det fremgår endvidere, at der løbende skal afdrages på gælden, så kunden inden for en kortere årrække på ca. 2-3 år vil have nedbragt sin gæld til 95 pct. af ejendommens værdi.

I praksis vil et krav om en så kort afdragsperiode dog medføre, at undtagelsen ikke vil være operationel. Dette kan illustreres med et eksempel: Hvis en kunde køber en fast ejendom til 2 mio. kr., vil en eventuel restfinansiering fra 95 til 100 pct. LTV udgøre 100.000 kr. Som indikation af renten på en sådan restfinansiering kan der tages udgangspunkt i renten på et forbrugslån, for eksempel 10 pct. Den månedlige ydelse vil herefter med en afdragsperiode på 2 år udgøre 4.610 kr., mens det tilsvarende tal med en afdragsperiode på 3 år vil være 3.226 kr.

Journalnr. 411/03

Dok. nr. 531695-v1

Det vil i praksis være meget få kunder, der vil kunne honorere en så væsentlig ekstrabetaling hver måned. Det vil formentlig slet ikke være muligt for de kunder, som undtagelsen ellers netop er tiltænkt at skulle hjælpe. Dette står i kontrast til bemærkningerne i vejledningen, hvoraf det fremgår, at "det ikke er hensigten med bestemmelsen at begrænse mulighederne for at bistå kunder med økonomiske vanskeligheder".

Finansrådet skal derfor opfordre til, at teksten omformuleres, således at der ikke gælder et specifikt krav for længden af afdragsperioden på restfinansieringen, men således at det i stedet bliver op til bankens skøn at vurdere, hvad en passende afdragsperiode er i det konkrete tilfælde.

- Endvidere fremgår det, at banken som led i rådgivningen skal vise beregningseksempler, der illustrerer, hvornår kunden risikerer at blive insolvent ved prisfald på 15 pct., og hvor længe der vil gå, før kunden vil kunne sælge huset og indfri gælden med salgsprovenu.

Det er uklart, hvad beregningseksemplet skal vise. I forhold til sætningens første led: Som udgangspunkt vil man vel altid blive insolvent (retlig bør der vel stå "teknisk insolvent") ved prisfald på 15 pct., hvis man har belånt over 85 pct. Det vil sige, at eksemplet vil vise, at kunden bliver teknisk insolvent med det samme, hvilket andre kunder med belåning over 85 pct. også vil blive. I forhold til sætningens andet led: banken har ingen mulighed for at vurdere, hvor længe der vil gå, før kunden kan sælge sit hus til en pris, som dækker gælden. Det afhænger jo af boligprisernes udvikling, som ingen kan spå om.

Finansrådet finder, at kravet om at vise et beregningseksempel bør udgå, og at banken i stedet forpligtes til at rådgive kunden om de risici, som er forbundet med at finansiere sit ejendoms køb fuldt ud.

- Der ønskes en uddybning af sidste sætning (eventuelt belyst ved et eller flere eksempler) i følgende afsnit: "Det vil derimod ikke være forsvarligt at fravige udgangspunktet for kunder, der ikke har kunnet spare op ved deres nuværende indkomstgrundlag, eller hvor købet vil forudsætte en nedgang i rådighedsbeløbet korrikeret for opsparing til ejendoms købet."

Endelig fremgår det, at det ikke er hensigten med bestemmelsen at begrænse mulighederne for at bistå kunder med økonomiske vanskeligheder, f.eks. hvis en kunde for at afværge økonomiske problemer sælger sit hus med tab og herefter køber et billigere hus, som svarer til kundens økonomi.

Det er uklart, om dette afsnit er udtryk for endnu et eksempel på en situation, hvor banken kan fravige § 20, stk. 3, hvis beslutning herom træffes på et højere niveau i banken, eller om § 20, stk. 3, slet ikke skal iagttages, hvis en kunde er i økonomiske problemer.

Side 9

§§ 36-38

Det fremgår af § 36, at "et selskab, der tilbyder en unit link-pensionsordning, hvor kunden selv foretager investeringsvalg, skal, før en aftale om sådan unit link-pensionsordning indgås...."

Journalnr. 411/03

Dok. nr. 531695-v1

Når en kunde ønsker en pensionsordning via en bank, vil banken være forpligtet til at yde rådgivning om pensionsordningen efter god skik-bekendtgørelsen § 8, stk. 2. Når kunden har besluttet sig for, hvilken type pensionsordning han ønsker, skal kunden derefter træffe beslutning om, hvordan midlerne skal placeres. Dette kan ske ved, at ordningen tilmeldes puljepension, jf. puljebekendtgørelsen, ved at kunden indgår en aftale med banken om, at banken yder porteføljepleje for kunden, eller ved at kunden selv forstår investeringerne – med eller uden rådgivning fra banken.

Hvis kunden ønsker selv at foretage investeringerne uden rådgivning fra banken, vil dette kunne ske uden bankens afdækning af kundens erfaring/kendskab, hvis kunden alene ønsker at investere i simple produkter (aktier, obligationer, investeringsforeningsbeviser) og ønsker, at handlerne gennemføres "execution only".

Således som bestemmelsen i § 36 med tilhørende vejledning er formuleret, vil et selskab, som tilbyder unit link-ordninger, hvor kunden selv foretager investeringsvalg, altid skulle afdække kundens erfaring/kendskab, dvs. også i situationer hvor en bank ikke vil have en tilsvarende forpligtelse ved investering af midler i en pensionsordning indgået med banken.

Hvis det er hensigten, at der skal gælde strammere regler for udbydere af unit link-ordninger end for investering i øvrigt, bør der tages stilling til, om de strammere krav også gælder for banker, som formidler unit link-ordninger. Finansrådet vil foretrække, at bestemmelserne justeres således, at der kommer til at gælde ens regler for udbydere af unit link-ordninger og banker, da det vil give mulighed for genbrug af it-værktøjer mv. Omvendt vil det være fordyrende, hvis banker, som formidler unit link-ordninger, skal have et særligt regelsæt for håndtering af unit link-ordninger. Dette kan fx gøres ved at overføre kravene fra investorbeskyttelsesbekendtgørelsen til denne bekendtgørelse/vejledning. Det er også Finansrådets forståelse, at hensigten har været at opnå samme beskyttelsesniveau – og ikke at skabe to forskellige regelsæt.

Såfremt ovenstående ønskes uddybet, er Finanstilsynet selvfølgelig velkomne til at kontakte undertegnede.

Side 10

Med venlig hilsen

Journalnr. 411/03

Dok. nr. 531695-v1

Jeanne Blyt

Direkte +45 3370 1062

jeb@finansraadet.dk